

**ŠIAULIŲ TECHNOLOGIJŲ MOKYMO CENTRO
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS
APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių technologijų mokymo centro (toliau – Centras) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintomis rekomendacijomis.

2. Aprašo paskirtis – padėti Centro bendruomenei užtikrinti psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškomis aplinką.

3. Aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Centre.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Centro bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti ir jas stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. visi Centro bendruomenės nariai turi būti pasirašytinai supažindinti su Aprašu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurio asmuo patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai. Išskiriamos šios smurto formos:

5.1.1. psichologinis (emocinis) smurtas – tyčia daromi veiksmai ar sakomi žodžiai, norint įžeisti, įskaudinti, pažeminti ar sukelti kitus neigiamus jausmus;

5.1.2. fizinis smurtas pasireiškia tada, kai asmuo tyčia sukelia skausmą kitam asmeniui ar paveikia jo sveikatą, sužeidžia;

5.1.3. seksualinis smurtas – asmens vertimas tenkinti kito žmogaus seksualinius poreikius arba gauti pelno iš seksualinių ar jomis susijusių paslaugų, kurios gali sutrikdyti arba trikdo asmens raidą arba gali žaloti ar žaloja jo asmenybę;

5.1.4. nepriežiūra – tai ilgalaikis fizinių ir psichinių vaiko poreikių netenkinimas, dėl kurio kyla grėsmė vaiko pilnaverčiam vystymuisi ir funkcionavimui. Skurdas nelaikomas nepriežiūra;

5.2. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir (ar) užgauliojant) ir (ar) netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos). Išskiriamos šios patyčių formos:

5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir (ar) paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.3. smurto ir patyčių dalyviai:

5.3.1. smurtą ar patyčias patiriantis mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi (skriaudžiamasis);

5.3.2. besityčiojantysis/skriaudėjas – mokinys ar suaugęs asmuo, inicijuojantis patyčias ir (ar) prisidedantis prie jų;

5.3.3. smurtą ar patyčias patiriantis suaugęs asmuo (skriaudžiamasis) – Centro darbuotojas, iš kurio tyčiojasi Centro bendruomenės narys;

5.3.4. smurto ar patyčių stebėtojas – bet kuris Centro bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias.

6. Centre draudžiama ir netoleruojama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

6.1. mokinių prieš mokinius;

6.2. Centro darbuotojų prieš mokinius;

6.3. mokinių prieš Centro darbuotojus;

6.4. Centro darbuotojų prieš kitus Centro darbuotojus;

6.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

7. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

8. Prevencijos priemonės, orientuotos į visus Centro bendruomenės narius, padeda išvengti patyčių ar kitokio smurto atsiradimo problemų ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems Centre taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

9. Intervencija suprantama kaip Centro direktoriaus, skyrių vadovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos mokiniui priemonių visumą.

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA

10. Smurto ir patyčių prevencija yra svarbi Centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Centro direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, skyrių vadovai, Centrinės ir skyrių vaiko gerovės komisijų nariai, grupių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi Centro bendruomenės nariai.

11. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą ugdymą organizuojančiame skyriuje koordinuoja smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo grupė (toliau – Vykdyto grupė), kurią sudaro ne mažiau 3 skyriaus darbuotojai, pagalbos mokiniui specialistai. Vykdyto grupės sudėtis įteisinama direktoriaus įsakymu.

12. Vykdyto grupės nariai vykdo šias funkcijas:

12.1. inicijuoja anoniminę skyriaus mokinių apklausą dėl smurto ir patyčių, apibendrina ir pristato jos rezultatus;

12.2. surenka duomenis apie skyriuje registruotus pranešimus apie patyčias ir atlieka jų analizę, teikia duomenis direktoriaus pavaduotojui ugdymui;

12.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį skyriaus Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

12.5. teikia siūlymus Centrinės Vaiko gerovės komisijos pirmininkui dėl smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos priemonių įgyvendinimo Centre ir skyriuose, Centro darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

12.6. konsultuoja skyriaus mokinius, darbuotojus smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais individualiai dirba su smurto ir patyčių atvejais, kai vienas iš dalyvių yra Centro darbuotojas arba kai į juos kreipiasi mokinių grupės vadovas išnaudojęs numatytas pagalbos priemones;

12.7. teikia pasiūlymus Centrinės Vaiko gerovės komisijos pirmininkui dėl Aprašo tobulinimo, papildymo.

13. Centrinės vaiko gerovės komisijos pirmininkas koordinuoja vykdymo grupių veiklą, analizuoja ir apibendrina skyriuose užregistruotus duomenis apie smurto ir patyčių atvejus, prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimą.

14. Centrinės vaiko gerovės komisijos pirmininkas organizuoja smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano parengimą ir koordinuoja jo įgyvendinimą.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJOS ĮGYVENDINIMAS

15. Visais smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Centro bendruomenės narys nedelsdamas reaguoja:

15.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

15.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, Centro nuostatas ir elgesio taisykles;

15.3. jei nukentėjusiam reikia pagalbos, ją suteikia arba nedelsiant kreipiasi į institucijas (policiją, greitąją medicinos pagalbą) ar kitus asmenis, galinčius suteikti pagalbą (tėvus (globėjus, rūpintojus), Centro darbuotojus);

15.4. patyčių ir smurto atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja skyriuje esančiame patyčių registracijos žurnale (1 priedas) ir pateikia pranešimą apie smurtą ir patyčias (2 priedas).

16. Asmuo, pastebėjęs elektronines patyčias ar gavęs apie jas pranešimą:

16.1. išsaugo elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, atvejį registruoja skyriaus patyčių registracijos žurnale (1 priedas), pateikdamas užpildytą pranešimą apie smurtą ir patyčias (2 priedas).

16.2. mokytojas užfiksavęs patyčias ar kitą nepageidaujamą elgesį virtualioje erdvėje, nuotolinės pamokos metu iš karto reaguoja – žodžiu (raštu) įspėdamas ir (ar) atjungdamas nuo prieigos netinkamai besielgiantį mokinį. Vėliau mokytojas praveda individualų pokalbį su mokiniu, praneša mokinio atstovui pagal įstatymą ir (ar) kitiems Centro darbuotojams bei imasi kitų tvarkoje numatytų veiksmų.

17. Patyčių registracijos žurnalą pildo skyriaus socialinis pedagogas arba kitas skyriaus vadovo paskirtas darbuotojas.

18. Grupės vadovas gavęs informaciją apie smurtą ir patyčias tarp mokinių nedelsiant:

18.1. išsiaiškina ir individualiai įvertina situaciją;

18.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ir patyčių dalyviais, nedelsiant, bet ne vėliau kaip sekančią darbo dieną informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus): pirmą kartą elektroninio dienyno pagalba, antrą kartą – telefonu, trečią kartą kviečia mokinių tėvus dalyvauti individualiame pokalbyje.

18.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

18.4. nesibaigus smurto ir patyčių situacijai, jai kartojantis, informaciją perduoda skyriaus Vykdomo grupės nariams ir pateikia visą turimą informaciją.

19. Skyriaus vadovas:

19.1. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui) informuoja policiją ir Vaiko teisių apsaugos tarnybą;

19.2. kasdien peržiūri registracijos žurnalą, peržiūri užregistruotus smurto ir patyčių atvejus juos įvertina ir nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną:

19.2.1. deleguoja vykdyti grupių vadovams – kai smurto ir patyčių situacijoje abu ar daugiau dalyvių yra mokiniai;

19.2.2. informuoja Centro direktorių ir atvejo stebėseną deleguoja skyriaus Vykdyto grupei – kai smurto ir patyčių situacijoje vienas iš dalyvių yra Centro darbuotojas;

19.3. elektroninių patyčių atveju pateikia pranešimą interneto svetainėje www.draugiskasinternetas.lt:

19.3.1. jei panaudota vaizdinė informacija yra viešas kibernetinėje erdvėje patyčių ir smurto atvejis;

19.3.2. jei informacija yra vieša, kuri pagal Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą yra priskiriama draudžiamai skleisti informacijai;

19.4. užtikrina, kad apie įvykusį smurto faktą nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną būtų pranešta psichologui ir rekomenduojama smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos;

19.5. sistemina ir analizuoja pranešimus apie patyčias, kur vienas patyčių dalyvis Centro darbuotojas;

19.6. esant sudėtingam patyčių atvejui (kai kreipiasi grupės vadovas) inicijuoja skyriaus vaiko gerovės komisijos posėdį atvejui aptarti ir situacijai įvertinti;

19.7. numato veiksmų planą (individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, psichologo, socialinio pedagogo pagalba kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

19.8. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

19.9. kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius organizuoja švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalbą;

19.10. periodiškai informuoja Centro direktorių apie esamą smurto ir patyčių situaciją skyriuje;

19.11. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja Centrinę vaiko gerovės komisiją ir (ar) Centro direktorių ir kreipiasi į policiją ir Vaiko teisių apsaugos skyrių.

20. Patyčias patiriantis mokinys ar patyčių stebėtojas, mokinys, matęs ir žinantis apie patyčias:

20.1. nedelsiant informuoja bet kurį Centro darbuotoją, kuriuo pasitiki;

20.2. apie patirtas ar matytas patyčias gali pranešti žodžiu, elektroniniu paštu.

21. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie grupėje vykstančias patyčias:

21.1. patyčių atvejį registruoja pas socialinį pedagogą užpildydami pranešimą apie smurtą ir patyčias (2 priedas) arba informuoja grupės vadovą ir (ar) socialinį pedagogą, ir (ar) skyriaus vadovą apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

21.2. sužinoję apie viešą patyčių elektroninėje erdvėje panaudotą vaizdinės informacijos atvejį, privalo apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

22. Centro darbuotojas gavęs informaciją iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio smurto ir patyčių atvejį registruoja nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Šiaulių technologijų mokymo centro
Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F – fizinės
Ž – žodinės
K – kibernetinės
S – socialinės

M – mokinys
SN – suaugęs bendruomenės narys

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, SN)	Smurtaujantis asmuo (M, SN)	Pastabos

Pvz.

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S	Smurtą patiriantis asmuo (M, SN)	Smurtaujantis asmuo (M, SN)	Pastabos
1	2023-06-01	Vardenis Pavardenis matematikos mokytojas	F	M (Y grupės šifras)	M (X grupės šifras)	Deleguota Y ir X grupių vadovams
2	2023-06-12	Vardenė Pavardenė valytoja	Ž	S (etikos mokytoja)	M (grupės šifras)	Deleguota Vykdyto grupei

Šiaulių technologijų mokymo centro
Smurto ir patyčių prevencijos ir
intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

_____ / _____
Pranešimo data / Registracijos Nr.

Šiaulių technologijų mokymo centro _____ skyrius
Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinė: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
☐	Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Kibernetinė: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Mokinio/-ių, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas:

--
